

En eski çevreciler Domuztepe'li çıktı

Kahramanmaraş Pazarcık Domuztepe'de yürütülen kazılarda 8 bin 500 yıl önceye ait olduğu belirlenen çöp çukurları bulundu. Kazı Başkanı Manchester Üniversitesi'nden Dr. Stuart Campbell, "O dönemin insanları çevreye karşı daha duyarlıydılar ve hiçbir zaman ihtiyaçlarından fazlasını tüketmediler" dedi. British Museum'un da destek verdiği arkeolojik kazıları yürüten Dr. Campbell, "İlk olarak çöp çukurları tespit ettik. Bu aslında bize bundan 8 bin 500 yıl önce insanlığın yaşadıkları çevreye duyarlı olduğunu ve çevreyi çok iyi tanıdıklarını ortaya koyuyor" diye konuştu.

Mimar Sinan'dan sel dersi

10 yıllık süper köprüler çıktı. Mimar Sinan'ın Büyükçekmece'ye yaptırdığı köprü dimdik ayakta. Mimar Sinan'ın Osmanlı ordularını geçiş diye inşa ettirdiği Büyükçekmece köprüsü sel felaketinden etkilenmedi. Üstelik baraj kapakları açılmış olmasına rağmen. Su seviyesi yine de köprüyü aşmadı. Çağın teknolojiyle yapılan köprüler çökerken, bu 450 yıllık köprü yenilerine meydan okuyor... Tarihi eser sayısız depremler ve sel felaketlerine aldırıyor. Sel ortalığı yıkıp geçti ama tarihi köprü, popülist siyasetçilere, suçlu hep başkalarında arayan halka ve gözünü para hırsı bürümüş müteahhitlere iyi bir ders veriyor

Bir nota sustu

Devlet Sanatçısı, Besteci Nevit Kodallı, Mersin'in Erdemli ilçesinde geçirdiği kalp krizi sonucu hayatını kaybetti... Evin İlyasoğlu, kısa süre önce Nevit Kodallı'yla ilgili zengin bir kitap yayımlamıştı. Ortaokulu Mersin'de bitiren Nevit Kodallı (80), 1939 yılında Ankara Devlet Konservatuarı Kompozisyon Bölümü'ne girdi. Necil Kazım Akses, Ferihte Erkin, Ernst Preatorius ve Hasan Ferit Alnar'la çalıştı. 1948'de devlet bursuyla Fransa'ya gönderildi. Paris'te Ecole Normale de Musique'de kompozisyon ve orkestra şefliği öğrendi. 1953'te Ankara Devlet Konservatuarı'nda kompozisyon öğretmenliğine başladı. 1955-1991 yılları arasında Ankara Devlet Opera ve Balesi'nde orkestra şefliği, 1971-1981 yılları arasında Devlet Balesi'nde yönetmenlik, 1989-1993 arasında Ankara Konservatuarı'nın müzik ve müzikoloji bölümünün başkanlığını yaptı. Kültür Bakanlığı'nda "Bakan Danışmanı" olarak çalıştı. Emekli olunca Mersin'e yerleşen Kodallı, Çukurova Konservatuarı'nda dersler verdi ve Mersin Filarmoni Derneği'nin danışmanlığını yaptı. Kodallı, operaya "Atatürk Oratoryosu", "Van Gogh", "Gılgamış" gibi önemli eserler kazandırdı.

İşçi Filmleri Festivali filmlerini bekliyor!

5. Uluslararası İşçi Filmleri Festivali, 1-7 Mayıs 2010'da İstanbul-Ankara ve İzmir'de eş zamanlı olarak başlayacak. Festival daha sonra geçen 3 yılda olduğu gibi Adana'dan Trabzon'a, Bursa'dan Eskişehir'e kent kent süren ve bütün yıla yayılan uzun bir yolculuğa çıkacak. Temel amaçları Türkiye ve dünyadan emekçilerin yaşamlarını ve mücadele deneyimlerini izleyicilerle buluşturmak ve ülkemizde işçi, emekçi, yoksul insanların filmlerinin üretimini özendirme olan festival, Türkiye'nin en büyük sendikalarının düzenleyiciliğinde gerçekleştiriliyor. Yarışmasız, biletlerin ücretsiz olduğu festivalin ödülü, filmlerin Türkiye'nin en büyük 15 ilinde on binlerce izleyici tarafından izlenmesi. 5. Uluslararası İşçi Filmleri Festivali'ne belgesel veya kısa-uzun kurmaca dalında filmleri ile başvurmak isteyenler için: <http://www.facebook.com/11980c3>; festival.sendika.org adresindeki başvuru formlarını doldurup festival@sendika.org adresi ile iletişim kurabilirler. Son başvuru tarihi 12 şubat 2010, filmlerin son teslim tarihi ise 19 Mart 2010.

Kaş'ın 300 Yıllık değerleri

Antalya'nın Kaş ilçesine bağlı İslamlar Köyü'nde 300 yıllık olduğu tahmin edilen iki su değirmeni hala çalışıyor. Beydağları'nın eteklerindeki köyün, geçmişte yörenin buğday öğütme merkezi olduğu, Kaş ve Fethiye ilçelerinden çiftçilerin, buğdaylarını öğütmek için bu köye geldiği belirtiliyor. Eski adı Bodamy'a "su zengini" anlamına gelen köyde, geçmişte 17-18 civarında su değirmeni olduğu belirtiliyor. Bunlardan ancak ikisinin ayakta kalabildi. İki değirmen, 65 yaşındaki Hamdi Sarıkaya ve 63 yaşındaki Hasan Sarier tarafından çalıştırılıyor. Hamdi Sarıkaya, "Kazanç diye bir şey yok. Kapanmasın diye, tarihi bir eser olarak değirmenleri açık tutuyoruz" dedi.

Bin bir çiçekli bahçe gibi Türkiye

Edebiyatımızın Ustası Yaşar Kemal'den bir yeni kitap daha. Onun romanlarına alışkın okurları Kemal'in son kitabı Binbir Çiçekli Bahçe'nin bir roman olduğunu sanmasın. Yaşar Kemal bu kez çeşitli yayınlara dağılmış yazılarını, konuşmalarını, röportajlarını toplamış bu kitabında. Kitabı yayına Alpay Kabacalı hazırlamış. Kitapta, yazarın, bin bir çiçekli bir ülkeye benzeyen Türkiye'de demokratikleşme sorunlarıyla ilgili görüşlerini bulmak mümkün. İlk makale "Türkiye Barışını Arıyor" başlığını taşıyor ve peşi sıra gelen makalelerle de Yaşar Kemal uzun süren çatışmalı dönemin sona ermesi için söylediklerini derli toplu sergilemiş oluyor. Onun demokratikleşme problemleri üzerine yazdıklarını bütünlüklü olarak okuyabileceğimiz bir kitap bu.

Hodler'in tablosu 4,2 milyon franka satıldı.

Zürich Kunsthaus'da yapılan açık artırma da 120 adet İsviçreli sanatçılara ait tablolar satışa sunuldu. Artırma sonucunda toplam 16,3 milyon Frank toplandı. Hodler'in "Eiger, Mönch und Jungfrau von Beatenberg aus" tablosu en yüksek değer ile 4,2 milyon Franka açık artırma ile satıldı. Hodler'in beş seri halinde yaptığı tablolarından biri olan Beatenberg'i 1010 yılında yaptı. Değeri 4-6 milyon Frank arasında değer biçilen tabloyu satın alanın ismi açıklanmadı. İkinci sırada gene Hodler'in 1909 yılında yaptığı "Femme joyeuse" 3 milyon franka Avrupalı bir koleksiyoncu satın aldı. Hodler'in kendi portresini yaptığı tablo 1,2 milyona yeni sahibine gitti. Daha sonra Giovanni Giacometti'ye ait "Wintermorgen" adlı tablosu 2,16 milyon Franka bir İsviçreli özel koleksiyoncu tarafından satın alındı.

Yan Bibiyan / Evrensel Çocuk Yayım

Bulgar edebiyatının en ünlü öykü yazarlarında Elin Pelin'in bu kitabında, masal ve gerçeğin iç içe anlatıldığı bir dünya ile karşılaşacaksınız. Bu dünyanın kahramanları Yan Bibiyan adlı yaramaz bir çocuk, onun arkadaş olduğu Uf adında küçük bir şeytan, çamurdan yapılmış ve sonradan canlanmış Kalço, büyücüler kralı Mirilaylay... İki bölümden oluşan kitabın ilk bölümünde söz dinlemeyen, kendi bildiği gibi davranan Yan Bibiyan'ın ailesinden ayrılışı, küçük

bir şeytanla dost oluşu yaşadığı serüvenleri okuyacaksınız. Onunla birlikte siz de temiz ormanlarda dolaşacak, büyük cüceler kralının tuzaklarından kendini korumaya çalışırken yaşadığı serüvenlerin heyecanını paylaşacaksınız. İkinci bölümde ise Yan Bibiyan'ın nasıl olgunlaştığını, olumlu bir insan olduğunu göreceksiniz. Onun en büyük düşü olan aya gitmeyi nasıl gerçekleştirdiğini, aya ayak bastıktan sonra yaşadıklarını büyük bir merakla okuyacaksınız. Aya ilk yolculuğun gerçekleştirmesinden yıllar önce, 1930'larda yazılan bu kitap, aynı zamanda yazarın düş gücünü size tanıttık. Yazarın düşlediği ay ile bugün bile-nenler arasında benzerlik olup olmadığını, bugünkü uzay teknolojisiyle o yıllardakinin size keyifli anlar yaşatacağını umuyoruz.

Öykü

Yıllar sonra sevindiren karşılaşma / Sadık AYTEKİN

Bir ilkbahar günüydü. Sabahın ilkişiklikleriyle birlikte Simit fırınında olmalıydım. Hava serin, hafif yağmurluydu. Çıkarken, ev sahibimle karşılaştık. Merhabalaştık, hal hatır sorduk. Erzincanlı bir inşaat işçisiydi. Bir önceki evimizin duvarları rutubetten yeşillenince, güneş gören bir yer aramış, hem ucuz, hem halden anlayan birine ait küçük bir yer bulmuştuk. Ev sahibimiz ve komşularımızla ilişkilimiz olduğuna iyiydi.

Fırın Bostanlı-Agora arası, eski bir binanın yan girişindeydi. Fırında iki vardiya, dörder dört işçi çalışıyordu. Simit-boyoç satarak ekmeke parası kazanmaya çalıştığım süre içinde, işçerde çalışan bu işçilerle dışarıdan kimsenin konuştuğuna tanık olmadım. Onlarla konuşmak neredeyse olanaksızdı. Bedenleri de dilleri de belli hareketlere ayarlanmıştı. Maharetili otomatik robotlar gibiydiler. Bel, bacak ve ellerini ustaca kullanıyorlardı. İşlerinde ustalaştıklarını gösterir hareketlerle hamurdan küçük parçalar koparıyor, 'kaş-göz arası' şekillendiriyor, üzerine fırıncaya açık büyük varildeki sıvıdan sürekete ateşe sürüyorlardı. Pişme süresi tecrübeyle belirlenmişti. Bu birkaç dakikalık sürede, hamur tahtasının üzeri, fırına sürülme sırasını bekleyen yenileri doluyordu. Değiştirme işi 5-7 dakikada tamamlanıyordu. Pişen 'mallar' fırından süratle alınarak ön bölme atılıyor.

Fırında çalışanlar gece saat iki gibi geliyorlardı. İşleri bir tür ateşle imtihandı. "Muhabetimiz", kaç boyoç ve kaç simit almak istediğimizi iletmekten ibaretti. Bunu da işçilere değil, ön taraftaki küçük özel bir bölmede oturan sorumluya söylüyorduk. Sabaha doğru, saat dört-beş gibi evden çıkmak zorundaydım. Ara sokaklardan, kestirme yolları izleyerek yarım saat içinde fırına ulaşıyordum. O gün hava soğuk denecek ölçüde serin ve hafif yağmurlu olduğundan bu süre daha da azaldı. Koşturarak, henüz görünmeye devam eden yıldızları izleyerek Çeşme'ye indim. Bir süre anayolu takip ettim ve sonra, yine ara yolları izleyerek fırına vardım.

İşin acemisiydim. Sıkılganlığın ve mecburiyetin ortasında kalmıştım. Bir şey satmak için bağırarak, "malının reklamını yapmak" gerekirdi. Bunu nasıl yapacaktım? Bilmiyordum. İlk bir kaç gün, benzeri az görülür biçimde yorulmama rağmen, az sayıdaki ürünün tamamını satamadım.

LA CHAUX de FONDS - LE LOCLE Unesco Kültür Koruması Altında

Karl Marx'a ilham veren saat kasabaları

İsviçre'nin Fransa sınırındaki iki komşu kasaba, Jura Dağları'nın verimsiz toprakları üstünde. Bu nedenle saatçilik gelişmiş. Yerleşim, 19'uncu yüzyılın başlarında saat endüstrisine uygun olması için yeniden tasarlanmış. Her ikisinin de sokak dizilimi satranç tahtası gibi paralel çizgiler üzerine kurulu. İsviçre için sıradışı olan bu planlamada çizgilerin ucu açık bırakılmış; evler ve atölyeler iç içe.

UNESCO'ya göre bu, tarihi 17. nci yüzyıla dayanan yerel saat yapımı kültürünün ihtiyaçlarını bugün hâlâ yansıtan bir tasarım örneği. Bu kültürel alan, tek endüstrili üretim kasabalarının iyi korunmuş ve yaşayan bir modeli. Her iki kasabanın şehir planları da küçük esnaflık yapılan çiftlik kültüründen, daha yoğun bir fabrikasyon üretime geçişi temsil ediyor. Karl Marx, kitabı *Das Kapital*'de, Jura'daki işgücü ve saat yapım endüstrisini değerlendirdiği bölümde La Chaux-de-Fonds kasabasını, "büyük fabrika-kasaba" olarak tanımlıyor. Bu kasabalar dünyadaki saat yapımının doğum yeri olarak değerlendirilirken, İsviçre'deki Jugendstil (yeni sanat) akımının da büyük bir merkezi. Jura bölgesi kırsal alanı, yürüyüş bisiklet ve gezinti amaçlı kayak yapmak için de elverişli.

BAY CHEVROLET'İN DOĞUM YERİ

1000 metre rakımlı La Chaux-de-Fonds, İsviçre'nin en yüksek kasabalarından. Kasaba, mimar Le Corbusier ve otomotiv sektörünün öncülerinden *Louis Chevrolet* ve yazar *Blaise Cendrars*'ın gibi ünlü kişilerin de doğum yeri. La Chaux-de-Fonds'ta az sayıda ortaçağ binası bulunuyor, çünkü kasaba 1794 yılında çıkan büyük yangında neredeyse tamamen yok oldu. Charles-Henri Junod, La Chaux-de-Fonds'u Amerikan kasabalarını taklit ederek adeta bir satranç tahtası üzerinde yeniden inşa etti.

1887 yılında burada doğan ve Le Corbusier ismiyle bilinen Mimar Charles Edouard Jeanneret-Gris, erken dönem işlerinden bazılarını bu kasabada yaptı. 1912'de anne babası için inşa ettiği Maison Blanche bunlardan biri. Zamanının çok öncesindeki eseri "*Ville Turque*", 1987'den beri bu kasabadan dünyaya açılan saat markası Ebel'in, PR merkezi. Corbusier'den önce de Jugendstil sanat akımı şehirden etkisini hissettiriyordu. Bu üslup yerel deyimle "İspanya Stili" olarak biliniyordu. Sanayileşmeyle çok daha gelişti. Bugün kasaba İsviçre'de bu akımın en önemli merkezi. Komşu kasaba Le Locle'nin dışındaki güzel görünümü "Château des Monts"da büyük bir saat koleksiyonu sergileniyor. Kasabadaki Çiflik ve Elişilgi Müzesi, 17. nci yüzyıldan kalma bir çiftlik evinde. Güzel Sanatlar Müzesi'nde ise 19 ve 20'nci yüzyıl İsviçreli sanatçıların eserleri sergileniyor.

Ben Sana Mecburum

ben sana mecburum bilemezsin
adını mih gibi aklımda tutuyorum
büyüdükçe büyüyor gözlerin
ben sana mecburum bilemezsin
içimi seninle ısıtıyorum

ağaçlar sonbahara hazırlanıyor
bu şehir o eski istanbul mudur?
karanlıkta bulutlar parçalanıyor
sokak lambaları birden yaniyor
kaldırımlarda yağmur kokusu
ben sana mecburum sen yoksun

sevme kim zaman rezilce korkuludur
insan bir akşam üstü ansızın yorulur
tutsak ustura ağzında yaşamaktan
kimi zaman ellerini kırar tutkusu
birkaç hayat çıkarır yaşamasından
hangi kapıyı çalsa kimi zaman
arkasında yalnızlığın hınzır uğultusu

fatih'te yoksul bir gramafon çalıyor
eski zamanlardan bir cuma çalıyor
durup köşe başında deliksiz dinlesem
sana kullanılmamış bir gök getirsem
haftalar ellerimde ufalanıyor
ne yapsam ne tutsam nereye gitsem
ben sana mecburum sen yoksun

belki haziranda mavi benekli çocuksun
ah seni bilmiyor kimseler bilmiyor
bir şilep sızıyor ıssız gözlerinden
belki yeşil köy'de uçağa biniyorsun
bütün ıslanmışın tüylerin ürperiyor
belki körsün kırılmışsın telâş içindesin
kötü rüzgâr saçlarını götürüyor

ne vakit bir yaşamak düşünsem
bu kurtlar sofrasında belki zor
ayıpsız fakat ellerimizi kirtletmeden
ne vakit bir yaşamak düşünsem
sus deyip adınla başlıyorum
içim sıra kımıldıyor gizli denizlerin
hayır başka türlü olmayacak
ben sana mecburum bilemezsin..

Atilla İlhan

Oradan oraya koşturmuş, helak olmuş, ama elimdekilerin tümünü satamayarak moral bozukluğu içinde eve dönmüştüm.

Çoğu Kürt köylerinden göçmüş, bir kaç tanesi Bulgar göçmeni, ikisi "İzmir'in yerlisiyiz" diyen 'meslektaşlarım' izleyerek gün geçtikçe daha iyi öğreniyordum. Her işin bir kolay yolu vardı. Onlar "numara" diyorlardı. Durmadan yer değiştirme yerine, kalabalık bir yerde mesken tutmak ve devamlılık gösteren müşteriler edinmek gerekiyordu. Böylece hem daha az yoruluyor, hem de daha kısa zamanda elindekileri satabiliyordun.

Bir tür hayat ve zaman dersiydi!

Nihayet benim de "sabittendiğim" yerler oldu. İlk günlerin acemi koşturmalarının ardından, sabah saatlerinde, Bostanlı tren istasyonunun bir alt sokağındaki Tütün İşletmesi önünde, öğleden sonraları ise, Karamanlar'daki hemzemin geçidi-ne yakın bir kahvehanenin önünde bekliyordum. Bu bekleyiş, elimdekileri bir an önce satma çabasının yanı sıra günün sonraki saatlerinde yapmam gerekenler üzerine düşünme, gördüğüm, karşılaştığım olaylar ve insan figürleri üzerine sesiz irdelemelerle geçiyordu. Arada fırsat bulduğumda gazete haberlerine ve bazılarını severek izlediğim, satır aralarından anlamlar çıkarmaya çalıştığım köşe yazılarını okuyordum. Gazete okuduğumu gören bütün işçilerinden bazıları "ne o okumuş, gazeten ne yazıyor, bize de söylesen ha.." diye takılırlardı. Tütün işletmesinin kirden renk değiştirmiş duvarlarının önünde bir koridor gibi uzanan ara sokağın en güzel yanı civil civil oluşuydu.

Çok çeşitli bölgelerden gelen işçiler, 'suratları bin parça' olanlarıyla, her şeyi alaya almış görünen gürlütücü-şakacı takımıyla, renk karmaşası gibiydiler. İşlerinden başka her şeye ilgisiz davranan birkaçı dışındakiler birbirleriyle şakalaşıyor, bağırıp çağırıyor, balyaları demir kancalarla tutarak kamyonlardan indiriyor, içeri girip çıkıyor, arada küfürlü şakalar yapıyorlardı. Eğer çay molasına kadar ac kalmaya güçleri yetmemiş ise, bir simit ya da iki boyoç alıp yürürken yiyor, içeri geçip işe başlıyorlardı. İşçilerin aç oluşlarıyla daha fazla ya da daha az satış arasında sonuçları hemen görünür olan bir ilişki vardı: onlar hem aç olmalıydılar hem de ve paraları olmalıydı.

Aksi durumda, iki taraf ta aç kalacak demektir.

Saat onda çay molası vardı. Çoğu o zamana kadar bir şey yemiyor/yiyemiyorlardı. Bu, orada bekleme süremi uzatıyor, ikinci 'mesken tutma' yerime gecikerek gidebiliyordum. Nisan'ın 21 idi. Mahzun arkadaşşımla, önceden belirlemiş olduğumuz bir görüşmemiz vardı. İşimi erken bitirip, Çamdibi Mahallesine gitmem gerekiyordu. Görüşme saatimiz yaklaşıyordu. Yol en az yarım saatimi alırdı. Kalanları toplayıp eve götürmek üzere bir poşete koymakla meşgulümdüm. Birden, tanıdığım bir ses, "Oooo, canım kardeşim ne yapıyorsun burada?" diye seslendi. Başımı kaldırdım, karşımda Namık ağabey duruyordu. Unutmadığım o sevecen gülüşüyle!

Fırlayıp kalktım, birbirimize sarıldık. O gülüyordu, ben ise ağlamamak için kendimi zor tutuyordum. Yıllar sonraydı. İşimin bittiğini söyledim. Simit arabasını fırına bırakmam gerekiyordu. Birlikte yürüydük. Arada çok zaman geçmişti. Neler yaşadığımız üzerine konuşuyorduk. Daha çok o soruyordu. İzmir'e, tanıdığı birkaç arkadaşını görmeye gelmişti. Tren istasyonunda inmiş, alt kapıdan çıkmış, bir yanlışlık sonucu benim her gün bulduğum o sokağa girmiş ve geçerken de beni tesadüfen görmüştü. Ne güzel tesadüftü bu! Eve davet ettim. Mümkün olmadığımı, akşama arkadaşlarını görüşme barmenenden dönmesi gerektiğini, ilk çocuğunun doğum günlerinin yaklaştığını, evde olmak zorunda olduğunu söyledi. Sonraki dönemde görüşebileceğimizi söyledi. Simit arabasını fırıncıya teslim ettikten sonra birlikte bir belediye otobüsüne binerek, Mahzun ile görüşmemizin olduğu Çamdibi Maahlesi'ne gittik. Namık ağabey bir "Kıraathane'de oturdu. Sevinçten uçuyordum. Bir kaç sokak ötede, bir konfeksiyon atölyesinde ütücü olarak çalışan Mahzun'un yanına gittim. Durumu anlattım. Birkaç gün içinde yeniden görüşmek üzere anlaştık. Geri döndüm. Namık ağabeyim "İnce belli'den koyu bir çay içiyordu.

Şimdi yıllar sonra yeniden gördüğüm için çok ama çok sevindim Namık ağabeyi can kulağıyla dinleyebilir, neler olup bittiğini daha iyi öğrenebilirdim. Ben kendi durumumuzu hemen hemen ve kısaca zaten anlatmıştım. Peki o ne yapmıştı, neler yaşamıştı? Her şeyi, ama her şeyi merak ediyordum. Ayrıntıya girmek istemiyordum. Ama ben ısrarlıydım.